

Intervju sa Helen Lašon (Helene Larsson), 10.05.2013, Ustanova kulture PAROBROD, Beograd

Razgovor je obavljen povodom obeležavanja polovine od početka realizacije originalnog autorskog projekta *Kreativno mentorstvo*, koji je oblikovalo 11 članova *ETC grupe*.

Helen Lašon, donedavna Savetnica za kulturu Ambasade Kraljevine Švedske u Beogradu je inicijator formiranja grupe od 11 različitih profesionalaca iz polja kulture u Srbiji, sa namerom da oblikuju predlog projekta, kojim bi unapredili kreativne pretpostavke i podstakli sadržajan i aktivan razvoj sposobnosti u profesionalnom i ličnom pogledu pojedinaca u srpskom društvu, koristeći pretežno švedska iskustva i prilagođavajući ih lokalnim posebnostima. Izbor *mentorstva* kao teme je u najvećoj meri podržan upravo Heleninim velikim zalaganjem, ali i podsticajem Ambasade Švedske.

Helen Lašon je, tokom četvorogodišnjeg mandata u Srbiji pokazala retko viđenu upornost u proaktivnom upoznavanju srpskog društva, pogotovo u širem poimanju pojma kulture i umetnosti. U Srbiji ostaje upamćena kao agilna, konkretna i preduzimljiva. Široko i detaljno poznavanje specifičnosti mehanizama funkcionisanja društvenih tokova i odnosa u oblasti kulture u Srbiji i regionu, brojne inicijative koje je pokrenula ili podržala, kao i veoma aktivnu saradnju između dve zemlje, koju je stalno negovala, donelo joj je redak epitet da je „domaća“, što ovdašnji, naizgled ekstrovertan mentalitet, ipak, veoma retko nekom „sa strane“ može da dodeli.

Andrej Bereta: *Helen, šta za Vas znači mentorstvo?*

Helen Lašon: Hmm... To je, pre svega, dijalog između dvoje ljudi, koji se uzajamno uvažavaju, pri čemu jedno od njih treba podršku u određenim oblastima, dok druga osoba ima bogato iskustvo i spremna je da ga podeli. To je, zapravo, diskusija, razmena mišljenja, razgovor; to znam i kao mentor i kao menti. Kao mentorka sam mnogo naučila od svog mentija, a ne samo obrnuto. To *jeste* uzajamna razmena, ali na različitim nivoima, jer dok jedan postavlja ciljeve, drugi podržava vlastitim znanjem postizanje tih ciljeva.

AB: *Kakve ste ranije imali mentore?*

HL: Bivši švedski premijer je bio moj mentor, kada se povukao iz politike. On je bio moj dugogodišnji mentor. Sada imam novu mentorku Kerstin Brunberg, koja ima 74 godine, nekadašnja je direktorka Švedskog radija, a danas je direktorka Švedskog saveta za kulturu (Swedish Arts Council). Ona ima izuzetno bogato iskustvo i znanje. Ekspert je za pitanje *leadership*- a, i zato sam je i odabrala da bude moja mentorka.

AB: *Kakve ste, do sada, imali koristi od mentorstva?*

HL: Od bivšeg švedskog premijera sam imala veoma veliku podršku kroz njegov network sa drugim ljudima. Radila sam ranije u Swedish Travelling Exhibition, i on mi je mnogo pomogao u formiranju i podršci moje vlastite mreže kontakata, i to je bilo izuzetno dragoceno za mene. Vremenom, postali smo i

veliki prijatelji. Poslednje dve godine našeg mentorskog odnosa su bile više prijateljske, iako je sve počelo na formalnijoj, mentor-menti relaciji. Ostali smo, zaista, veliki prijatelji.

Što se tiče Kerstin Brunnberg, ona je angažovana od strane Vlade da se uključi u posebnu vrstu podrške ljudima, koji imaju poteškoće u snalaženju u vlastitoj liderskoj poziciji, koje se tiču državnih poslova. Ona je izuzetan poznavalac u tim stvarima. Zvanično, ona je savetnica u drugoj oblasti, ali radi i kao mentor za mnoge važne i visoko pozicionirane lidere u različitim organizacijama. Ona mi pruža izuzetnu podršku, u praktičnom smislu, pogotovo kao žena, jer poznaje i razume kako je to biti žena- lider, što je zaista različita pozicija u odnosu na muškarca- lidera. O svim situacijama o kojima razgovaramo, kao velika podrška koju dobijam od nje je i to što mi stalno postavlja dosta pitanja, nasuprot saveta, koje mi izuzetno retko daje. Takođe, i ona me je povezala sa ljudima, koje smatram vrlo značajnim za mene.

AB: *Kako vam se čini mentorska aktivnost koju smo pokrenuli u Srbiji, kroz projekat Kreativno mentorstvo?*

HL: Verujem u veliki potencijal projekta. Započet je kao *bottom-up* ideja, i to je suštinski bitno- to, da grupa ljudi zajednički donose odluku čime žele da se bave, što je dobra osnova za projekat. Takođe, smatram da je sjajno što se pojeekat menja, evoluirala. Mislim da bi svaki projekat trebalo tako razvijati- da se započne neformalno, i da postepeno dobija formalniji oblik. Kada bude još razvijeniji, vremenom, *Kreativno mentorstvo* će imati još veći potencijal u Srbiji. Ovo je tek prva faza, pilot faza projekta, i jako je dobro da se sada oceni, i da vidimo u kojem se pravcu kreće.

AB: *Kakve savete, sugestije možete da uputite onima koji bi želeli da imaju mentora?*

HL: Mislim da je veoma važno razjasniti šta znači biti mentor, a šta znači biti menti. Takođe, smatram da je neophodno postaviti cilj, ako ste menti, i upitati se- *Zašto trebam mentora?* Ukoliko se to ne učini, postoji opasnost da vaš mentor- menti odnos postane druženje na nivou razonode. Kada se dobro postavi cilj, menti i mentor mogu da uspostave i dugoročnije mentorstvo, od 5 ili 3 godine, ili, po potrebi samo dva meseca. Važno je da menti ume da kaže mentoru šta traži od njega, da objasni kakvog treba mentora, kako se taj odnos ne bi sveo na *držanje životnih lekcija* od strane mentora. To, već, nije mentorstvo. Da bi se to izbeglo, predupredilo, na sajtu *Kreativnog mentorstva* će moći da se pročita, između ostalog, šta *zaista jeste* mentorstvo.

I, da dodam, treba probati, i samo počnite sa procesom. A, ako niste zadovoljni vašim izborom mentora, tražite zamenu, nije komplikovano.

Beograd, 14.05.2013.

Intervju uradio Andrej Bereta, član ETC grupe